

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 27. november 2019 av Høyesterett i avdeling med

dommer Magnus Matningsdal
dommer Bergljot Webster
dommer Ragnhild Noer
dommer Knut H. Kallerud
dommer Wenche Elizabeth Arntzen

HR-2019-2205-A, (sak nr. 19-113080STR-HRET)
Anke over Frostating lagmannsretts dom 9. april 2019

A (advokat Arne Gunnar Aas)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Unni Sandøy)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Kallerud**: Saken gjelder spørsmål om en stefar kan straffes for medvirkning til en mors mishandling av sine tre barn, jf. straffeloven §§ 282 og 283, jf. § 15.
- (2) A og ektefellen B ble 11. april 2018 tiltalt for mishandling av Bs datter og to sønner. Tiltalen består av tre poster, en for hvert av de tre barna. Grunnlagene er de samme for begge ektefellene, men det fremgår at det for A gjelder medvirkning til Bs mishandling, jf. straffeloven § 15.
- (3) Post I gjelder grov mishandling av datteren C, jf. straffeloven § 282, jf. § 283. Tiltalegrunnlaget var dette:

«Ved gjentatte anledninger i perioden 14. april 2017 til 26. juni 2017 i --- 0 i X, slo og sparket eller mishandlet B sin datter C, født 00.00.2014, på annen måte. Hun kastet henne blant annet mot en seng slik at hun fikk et kutt i haken som måtte syes med 10 sting den 5. juni 2017, truet henne gjentatte ganger med bruk av kjøkkenkniv og gafler og slo henne gjentatte ganger med ulike gjenstander mot ulike deler av kroppen. I dagene forut for 26. juni 2017 kastet hun C gjentatte ganger i gulvet på stua, med den følge at hun ble påført omfattende hodeskader med blødninger under den harde hjernebinnen. C døde av de påførte skadene onsdag 28. juni 2017 ca. kl. 1030. Stefar, A, var til stede og så voldsutøvelsen både i dagene i forkant av 26. juni 2017 og tidligere, uten å gripe inn og forhindre den pågående volden, avverge fremtidig vold ved å kontakte politi eller barneverntjeneste eller ved å avverge følgene av voldsutøvelsen i dagene i forkant av 26. juni 2017.»

- (4) B oppga en noe tidligere fødselsdato for C i retten enn det som fremgår av tiltalen. På handlingstiden var hun antakelig om lag tre og et halvt år gammel.
- (5) Post II a i tiltalen gjelder mishandling av sønnen D, jf. straffeloven § 282. Han var om lag ni år på handlingstiden. Grunnlaget lyder slik:

«Ved gjentatte anledninger i perioden 14. april 2017 til 26. juni 2017 i --- 0 i X, slo og sparket eller mishandlet B sin sønn D, født 00.00.2008, på annen måte. Dette skjedde blant annet slik:

- Til tid og sted som beskrevet under post I forholdt hun seg som der beskrevet med D som vitne.
- Gjentatte ganger i perioden slo hun D med mopp, sko, pinne eller andre gjenstander mot ulike deler av kroppen.
- Gjentatte ganger truet hun med å holde barnas hoder ned i toalettskålen mens hun skylte ned avføring m.m.
- Forholdt seg slik som beskrevet i nærvær av de andre barna.

Stefar, A, var til stede og så voldsutøvelsen uten å gripe inn og forhindre pågående vold eller avverge fremtidig vold ved å kontakte politi eller barneverntjenesten.»

- (6) Også tiltalens post II b gjelder overtredelse av straffeloven § 282. Fornærmet etter denne posten er sønnen E, som var om lag ti år på handlingstiden. Grunnlaget er dette:

«Ved gjentatte anledninger i perioden 14. april 2017 til 26. juni 2017 i --- 0 i X, slo og sparket eller mishandlet B sin sønn E, født 00.00.2008, på annen måte. Dette skjedde blant annet ved at hun slo ham med mopp, sko, pinne eller andre gjenstander på ulike deler av kroppen, samt forholdt seg slik som beskrevet i post I og II a i nærvær av ham.

Stefar, A, var til stede og så voldsutøvelsen uten å gripe inn og forhindre pågående vold eller avverge fremtidig vold ved å kontakte politi eller barneverntjenesten.»

- (7) Namdal tingrett avsa dom 20. juni 2018. Her ble B funnet skyldig i å ha mishandlet datteren C slik at hun døde. Retten fant derimot ikke bevis for de øvrige voldshandlingene i tiltalen. A ble frifunnet fordi ektefellens voldshandling mot datteren kunne ha kommet overraskende på ham slik at han ikke hadde mulighet til å forhindre den.
- (8) B anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Det samme gjorde påtalemyndigheten når det gjaldt frifinnelsen av A. Saken mot ham måtte utsettes fordi hans forsvarer ble syk. Lagmannsretten fant B skyldig i samsvar med tiltalebeslutningen. Straffen ble fastsatt til fengsel i åtte år og seks måneder. Dommen er rettskraftig.
- (9) I saken mot A avsa Frostating lagmannsrett dom 9. april 2019 med slik domsslutning:
- «A, født 00.00.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 283 første ledd bokstav c jf. § 282 bokstav b jf. § 15 og straffeloven § 282 bokstav b jf. § 15 til en straff av fengsel i 2 – to – år og 6 – seks – måneder.**
- 369 – trehundreogseksstini – dager kommer til fradrag i straffen for utholdt varetekt.»**
- (10) Som tingretten kom lagmannsretten til at voldshandlingen som førte til at C døde, kom brått og uventet. Det var dermed tvil om det var mulig for A å forhindre den dødbringende skaden. Han ble derfor ikke holdt ansvarlig for dødsfølgen. For øvrig domfelte lagmannsretten A i samsvar med tiltalen.
- (11) Bevisbedømmelsen når det gjelder mishandlingen av barna, var i det alt vesentlige den samme i lagmannsrettssaken mot A som i den forutgående saken mot B. Før den siste lagmannsrettssaken utarbeidet påtalemyndigheten en skriftlig redegjørelse, jf. straffeprosessloven § 262 tredje ledd. Redegjørelsen ble forelagt forsvareren. Hans bemerkninger ble tatt inn slik at lagmannsretten kunne bygge på en omforent fremstilling av vesentlige deler av sakens faktum. Dette effektiviserte behandlingen i lagmannsretten og har også vært til nytte ved Høyesteretts behandling.
- (12) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen under skyldspørsmålet, subsidiært straffutmålingen.
- (13) *Mitt syn på saken*
- (14) *Nærmere om sakens bakgrunn*
- (15) Jeg ser først på *familie- og boforholdene*. Barnas mor – B – er født 00.00.1990. Hun er født og oppvokst i en del av Etiopia hvor det er somalisk bosetting. Hennes sønner E og D ble født i Etiopia. Fra 2010 bodde sønnene hos sin biologiske far i Etiopia. B fikk i 2013 datteren C. Hennes far er en annen enn sønnenes. Omkring 2014 – da C var åtte måneder gammel – forlot B Afrika. C ble tatt hånd om av mors slektninger.
- (16) B og A møttes i Italia i september 2014 hvor de etter kort tid giftet seg. A er født i 1984. Også han er somalier. B fikk oppholdstillatelse i Norge og kom hit i oktober 2014. I juli 2015 fikk hun sønnen F. A er far til dette barnet. F har ikke blitt mishandlet. A kom til Norge i august 2016. Han hadde ikke oppholdstillatelse og ble uttransportert i november 2016. Han returnerte raskt til Norge og ble på ny uttransportert 3. mars 2017. Fra en gang i

mars 2017 har han oppholdt seg sammenhengende i Norge.

- (17) B søkte om familiegjenforening med sønnene E og D og datteren C. A støttet mor i dette. Søknaden ble innvilget, og barna kom til Norge 14. april 2017. Forut for dette hadde B begrenset kontakt med barna. Da sønnene kom til Norge som ni- og tiåringer, var det syv år siden de hadde bodd sammen med sin mor. C var ved ankomsten til Norge, som nevnt, om lag tre og et halvt år og hadde ikke bodd sammen med moren siden hun var åtte måneder. Ingen av barna kjente A.
- (18) Barna ble tatt med til B og As leilighet i X hvor også deres felles barn F bodde. Leiligheten var på om lag 26 kvadratmeter og besto av en åpen kjøkken- og stueløsning, bad, gang og ett soverom.
- (19) De to guttene begynte på skole i X i mai 2017. Også B gikk på skole flere dager i uken. Hun dro da tidlig om morgenen og kom hjem på ettermiddagen, slik hun også hadde gjort før familiegjenforeningen. A hadde omsorgen for de to minste barna, C og F, mens B var på skolen. B og A insisterte på at det nå var A som var barnas far, og barna kalte ham pappa.
- (20) Siden A ikke hadde oppholdstillatelse, deltok han ikke på norskkurs eller andre tilbud for asylsøkere. Han kunne ikke norsk og hadde begrensede engelskkunnskaper. A hadde jevnlig kontakt med frivillighetssentralen og flyktningetjenesten i kommunen og deltok på et møte med skolen. Også i møter med helsevesenet – fastlege og helsesøster – i forbindelse med at C hadde problemer med å sove, var A til stede.
- (21) *Mishandlingen av barna*
- (22) I samsvar med tiltalen fant lagmannsretten det bevist at Bs vold mot barna tok til umiddelbart etter ankomst 14. april 2017. Mishandlingen vedvarte til C 26. juni 2017 ble brakt til sykehus med alvorlige hodeskader. Hun døde der to dager senere.
- (23) Det fremgår av lagmannsrettens dom at B «jevnlige» var voldelig mot C og de to guttene. Hun slo dem med forskjellige redskaper som mopp og kost. Hun sparket barna og kastet gjenstander på dem. Lagmannsretten refererer utsagn fra sønnen D om at moren slo dem «nesten hele tiden», og at hun en gang slo ham til han mistet pusten. Lagmannsretten fant gjennomgående Ds forklaring troverdig. I tillegg til fysiske overgrep truet B blant annet med at hun skulle knivstikke barna og halshugge dem. Også dette skjedde ifølge sønnen ofte.
- (24) Den 6. juni 2017 fikk C et kutt i haken som ble sydd med ti sting. Skaden oppsto ved at B kastet henne slik at hun traff kanten på en seng.
- (25) Om morgenen fredag 23. juni 2017 kastet B datteren i gulvet flere ganger. Lagmannsretten har lagt til grunn at hun brukte stor kraft. Dette medførte knusningsskader på to forskjellige steder i hjernen. Skadene førte til at C døde. Lagmannsretten la til grunn at B burde forstått at C kunne dø av skadene.
- (26) Også obduksjonsrapporten og de medisinske sakkyndiges vurderinger kaster lys over den vold C ble utsatt for. Overlege Arne K. Myhre, overlege Arne Stray-Pedersen og seniorrådgiver og barnelege Jens Grøgaard ga forklaring som sakkyndige i lagmannsretten.

I dommen heter det om dette:

«Obduksjonsrapporten viser at C hadde mange blåflekker og merker på ulike deler av kroppen. Hun hadde ferske overflatiske underhudsblødninger og flere stripeformede og småbuklete arr. Eksempelvis hadde hun et tverrstilt arr i panna, som ikke ses på et bilde som ble tatt av C 31. mai 2017. Hun hadde et stripeformet arr på venstre skulder som vitner om bruk av en spiss gjenstand, og hun hadde tre horisontale stikkmerker på ryggen som stemmer med treff av en gaffel. Hun hadde også et rundovalt arr med en diameter på 2,5 cm på innsiden av høyre kne. En rørformet gjenstand som er slått med stor kraft rett inn mot huden kan forklare dette. D har forklart at B brukte et løsnat bein fra en IKEA barnestol til å slå med. Ifølge Stray-Pedersen passer dette med funnet.»

Både Stray-Pedersen og Grøgaard har fremholdt at C hadde flere merker på kroppen enn forventet, og at mange var på steder hvor det ikke er vanlig å få merker under lek. Lagmannsretten er trygg på at mange merker/arr skyldes Bs voldsbruk, og ikke lek.»

- (27) Lagmannsretten refererer fra sønnen Ds forklaring at «B slo C like ille som guttene. Guttene var raske og kunne komme unna mors slag, men lillesøsteren var så liten og kom seg ikke bort».
- (28) *As kunnskap om mishandlingen*
- (29) Lagmannsretten oppsummerer dette slik:
- «Den volden B utsatte barna for, både psykisk og fysisk, var synlig og hørbar, intens, og hyppig, og bestod av varianter av slag og stikk med forskjellige gjenstander og trusler om slik bruk. Det er ingen holdepunkter for annet enn at hele familien stort sett var hjemme sammen etter skoletid og i helgene. Med situasjonen og plassen i hjemmet, er det utenkelig at A var ukjent med hva som foregikk. Lagmannsretten utelukker at Bs voldsbruk mot barna, fra første stund etter de kom fra Etiopia, gikk A hus forbi.»**
- (30) Lagmannsretten uttaler videre at den er overbevist om at A «raskt ble klar over at voldsbruken dannet et mønster, og at barna levde under et regime preget av kontinuerlig frykt for ny vold». Han holdt det videre for «mest sannsynlig at voldsbruken ville fortsette om den ikke ble stanset».
- (31) *As forsøk på å stanse mishandlingen*
- (32) Lagmannsretten fant det bevist at A flere ganger prøvde å hindre Bs vold mot barna. Han sa fra om at hun måtte slutte å slå, og han truet med at han ville gå fra henne dersom hun fortsatte å behandle barna slik. Noen ganger gikk han mellom og tok med barna ut. Ved enkelte anledninger gjemte han unna gjenstander og tok fra henne ting hun slo med, og kniven hun truet med. Men, heter det i dommen, «[b]ortsett fra enkelte tilfeller hvor han fikk avsluttet pågående vold, hjalp det imidlertid ikke og han lot være å gjøre noe mer». A søkte ikke hjelp utenfor familien, verken fra offentlige instanser eller det somaliske miljøet som familien var en del av.
- (33) *Nærmere om As forhold da C ble påført den dødelige skaden*
- (34) A var til stede i stua da B med stor kraft kastet C i gulvet om morgenen fredag 23. juni 2017. Men det måtte etter lagmannsrettens bevisvurdering «tas høyde for at dette kom brått og uventet, og at han ikke rakk å reagere før det var for sent». Som nevnt ble A på denne bakgrunn ikke belastet med dødsfølgene. Lagmannsretten la imidlertid til grunn at A «burde

... forstå at C kunne dø av det han hadde sett, men ikke fikk gjort noe med».

- (35) Etter at B hadde påført datteren hodeskadene, ble barnet værende i leiligheten inntil A ringte AMK rundt midnatt natt til mandag 26. juni. C var i denne perioden ikke i stand til å holde seg oppreist, øynene hennes rullet, og hun kastet opp da moren ville tvinge i henne mat. Da A ringte AMK, kunne C ikke reise seg, ikke snakke, ikke åpne øynene, og hun hadde svak pust. Det heter i lagmannsrettens dom at C lå «lang tid i pinsel, mens hun ble mer og mer svekket». Den sakkyndige Stray-Pedersen uttalte i lagmannsretten at det var «logisk» at C umiddelbart mistet bevisstheten, og at hun så våknet litt til igjen. Etter den sakkyndiges oppfatning hadde hun «ikke ... fungert særlig» etter at skaden ble påført.
- (36) Om ettermiddagen fredag 23. juni lå C stille på en madrass i stua med et sjal over hodet. Den påfølgende søndagen lå hun helt stille i senga. Familien hadde besøk både fredag ettermiddag og søndag ettermiddag uten at gjestene ble gjort kjent med Cs tilstand eller på annen måte bedt om hjelp.
- (37) A foretok seg intet for å skaffe C hjelp før han ringte AMK natt til mandag. Det fremgår av lagmannsrettens dom at A var med på å forsøke å skjule det som hadde skjedd. Han støttet overfor ambulansespersonellet Bs forklaring om at C hadde falt ut av senga og skadet seg på den måten. Videre bidro han aktivt til å instruere de andre barna om at de skulle forklare seg uriktig.
- (38) *Lovanvendelsen*
- (39) *Omfattes A av personkretsen i straffeloven § 282?*
- (40) I straffeloven § 282 om mishandling i nære relasjoner har første ledd denne ordlyden:
- «Med fengsel inntil 6 år straffes den som ved trusler, tvang, frihetsberøvelse, vold eller andre krenkelser, alvorlig eller gjentatt mishandler**
- a) **sin nåværende eller tidligere ektefelle eller samboer,**
  - b) **sin eller nåværende eller tidligere ektefelles eller samboers slektning i rett nedstigende linje,**
  - c) **sin slektning i rett oppstigende linje,**
  - d) **noen i sin husstand, eller**
  - e) **noen i sin omsorg.»**
- (41) Det er på det rene at A omfattes av bokstavene b og d i bestemmelsen.
- (42) Når det gjelder bokstav e – «noen i sin omsorg» – fremhever jeg at A hadde den daglige omsorgen for C mens moren var på skolen. Barna kalte ham pappa. Videre nevner jeg at A støttet B i hennes søknad om familiegjensforening med barna. Jeg legger også vekt på at barna kom fra lang tids opphold i utlandet før de flyttet inn i morens og stefarens felles hjem. Endelig er det av betydning at heller ikke moren hadde hatt særlig kontakt med barna på lang tid.

- (43) På denne bakgrunn er det klart at A også omfattes av omsorgsalternativet i bokstav e. Hans omsorgsforpliktelse overfor barna var for øvrig mer uttalt enn det som ofte vil være tilfellet for stefedre som kommer inn i en allerede etablert familie. Jeg kommer tilbake til dette under drøftelsen av hans medvirkeransvar.
- (44) *Den rettslige bedømmelsen av at A ikke sørget for helsehjelp*
- (45) A var altså til stede da B kastet datteren hardt i gulvet, men holdes ikke ansvarlig som medvirker når det gjelder konsekvensene av dette. Etter lagmannsrettens bevisbedømmelse burde han imidlertid, som nevnt, forstått at hun kunne dø av skadene. Til tross for dette lot han stedatteren ligge i mer enn to og et halvt døgn med åpenbare tegn på alvorlig skade før han tilkalte helsehjelp.
- (46) I HR-2019-1675-A avsnitt 30 følgende (Valdres-saken) er det slått fast at unnlattelse av å skaffe helsehjelp til et alvorlig sykt barn etter omstendighetene kan falle innenfor virkeområdet til straffeloven § 282. Det er ikke et vilkår for anvendelse av bestemmelsen at tiltalte selv er ansvarlig for at fornærmede fikk behov for helsehjelp, se avsnitt 36. Det avgjørende i denne sammenhengen er altså tilstanden, ikke årsaken til den.
- (47) A hadde et klart omsorgsansvar for C. Han hadde dermed en selvstendig plikt til å skaffe henne nødvendig helsehjelp. Når han unnlot dette, innebærer det en form for mishandling av C som omfattes av straffeloven § 282. At også moren hadde plikt til skaffe datteren hjelp, endrer ikke dette. A rammes dermed for denne delen av det straffbare forholdet som gjerningsperson, ikke som medvirker.
- (48) Forsvareren har gjort gjeldende at As opptreden etter at C var påført den dødbringende skaden, er et eget straffbart forhold etter straffeloven § 288 andre punktum om å unnlate å gi hjelp til noen i hjelpeløs tilstand som vedkommende har plikt til å dra omsorg for. Anførselen er at han derfor ikke rammes av § 282 for dette forholdet. Det riktige er, hevdes det, å nedsubsumere denne delen av det straffbare forholdet til bare å omfattes av § 288. Vilkårene for straff etter § 288 er etter forsvarerens syn oppfylt.
- (49) Jeg kan ikke slutte meg til forsvareren her. Etter mitt syn er det i dette tilfellet tale om en sammenhengende mishandling som tok til da barna kom til Norge, og som først ble avsluttet med unnlattelsen av å skaffe C nødvendig helsehjelp etter den dødbringende skaden. Det straffbare forholdets karakter dekkes her riktigst ved en samlet bedømmelse av hele perioden. Det endrer ikke dette at A, som nevnt, må anses som selvstendig gjerningsperson for den siste delen av hendelsesforløpet.
- (50) Som jeg straks kommer til, må A etter min oppfatning også holdes strafferettslig ansvarlig som medvirker til Bs mishandling av barna i tiden før C ble alvorlig skadet. Hadde det bare vært aktuelt å gjøre straffansvar gjeldende for at han unnlot å skaffe helsehjelp, er jeg enig i at det ville vært riktig å anvende straffeloven § 288.
- (51) *Spørsmålet om passiv medvirkning til den øvrige mishandlingen*
- (52) Jeg ser først på hva som generelt skal til for å holde en omsorgsperson strafferettslig ansvarlig for passiv medvirkning ved mishandling av barn.

(53) Straffeloven § 15 om medvirkning lyder:

«Et straffebed rammer også den som medvirker til overtredelsen, når ikke annet er bestemt.»

- (54) Det følger allerede av ordlyden at ren passivitet i alminnelighet ikke rammes. For å omfattes av straffansvar som medvirker må vedkommende på en eller annen måte bidra til lovbruddet – hans handling eller unnlattelse må «virke med» ved den straffbare handlingen – i saken her ved mishandlingen av barna.
- (55) Straffeloven § 15 er generelt utformet og gir ikke nærmere anvisning på når medvirkningsansvaret inntreffer. Det fremgår imidlertid at meningen med bestemmelsen er å videreføre gjeldende rett, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) side 410. Lovskravet, jf. Grunnloven § 96 og Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 7, setter også her skranker for hvor langt domstolene kan gå i å utfylle ordlyden. Klargjøring gjennom rettspraksis er imidlertid en naturlig del av den nærmere fastlegging av innholdet også av straffebestemmelser, se HR-2019-900-A avsnitt 31 og 32. Den nærmere avgrensning av medvirkningsansvaret er utviklet gjennom lang tid i rettspraksis og juridisk teori. Jeg fremholder imidlertid at det av hensyn til lovskravet er grunn til å vise varsomhet, slik Høyesterett har understreket i flere tidligere saker.
- (56) Ved overgrep mot barn utgjør også Grunnloven § 104 om barns rettigheter og barnekonvensjonen artikkel 19 en viktig bakgrunn ved fastleggingen av medvirkningsansvaret, se HR-2017-2415-A avsnitt 18. Som det fremgår der, omfatter vernet etter disse bestemmelsene også å gi barn vern mot vold og mishandling, Straffeforfølgning av voldsutøvere inngår som en integrert del av barns rettsbeskyttelse. Grensedragningen kan blant annet av denne grunn bli noe annerledes ved overgrep mot barn enn hvor det er spørsmål om medvirkning til andre typer lovbrudd. Jeg går ikke videre inn på dette fordi jeg mener medvirkningsansvar for A ikke kommer i konflikt med lovskravet, og fordi det resultatet jeg har kommet til, ivaretar hensynet til barna.
- (57) Utgangspunktet er altså at ren passivitet ikke kan føre til medvirkningsansvar, men at det særlig ved overgrep mot barn kan stille seg annerledes. Jeg viser til Rt-2013-1015, hvor ankeutvalget uttalte:
- «Det er i rettspraksis flere eksempler på at Høyesterett har bygget på handleplikt som grunnlag for ansvar for passiv medvirkning, jf. Rt-2009-1365 avsnitt 26 og Rt-2010-1630 avsnitt 26. Spørsmålet om konkludent atferd har da ikke vært drøftet. De nevnte sakene gjaldt riktignok situasjonen hvor to personer har samvirket til en forbrytelse, og hvor en av dem har gått ut over det som opprinnelig var avtalen. Men etter utvalgets syn kan det heller ikke der det foreligger handleplikt i kraft av omsorgsansvar for et barn, stilles opp et krav om at det foreligger konkludent atferd. Ren passivitet vil her kunne være tilstrekkelig for å etablere straffansvar.»**
- (58) Avgjørelsen er fulgt opp i senere avgjørelser, se Rt-2013-1686 avsnitt 13, hvor hovedregelen om at ren passivitet ikke anses som medvirkning gjentas. Men så tilføyes det – under henvisning til Rt-2013-1015 – at dette «kan ... stille seg annerledes der den passive har en handleplikt». Denne rettsoppfatningen bekreftes også i HR-2018-262-U avsnitt 19.
- (59) Etter dette konstaterer jeg at det er etablert rett at den som har omsorg for et barn, etter omstendighetene kan straffes for ren passivitet. Sagt på en annen måte: Den som har

omsorgsansvar for et barn, har plikt til på en eller annen måte å gripe inn overfor mishandling av barnet. Oppfylles ikke denne plikten, kan vedkommende etter omstendighetene holdes strafferettslig ansvarlig som medvirker til gjerningspersonens overgrep mot barnet. Det typiske vil her være en omsorgsperson som er vitne til alvorlig vold eller seksuelle overgrep mot et barn uten å foreta seg noe til tross for at dette var mulig og rimelig å kreve.

- (60) Inntil dommen i HR-2019-561-A (stemorddommen) var det ikke eksempler i praksis fra Høyesterett på at noen hadde blitt holdt strafferettslig ansvarlig som passiv medvirker til tross for at vedkommende hadde foretatt seg noe for å motvirke eller hindre gjerningspersonens lovbrudd. Både flertallet og mindretallet legger imidlertid til grunn at straffansvar i visse tilfeller kan gjøres gjeldende dersom en person med omsorgsansvar for barn ikke gjør nok for å hindre lovbruddet.
- (61) Flertallet ga i avsnitt 30 uttrykk for at det var rimelig å forvente av stemoren at «hun gikk videre fra det hun hadde gjort ... selv om det var en vanskelig situasjon for henne rent personlig».
- (62) I avsnitt 39 i dissensen heter det:
- «Jeg er ... enig med førstvoterende i at dersom det den handlepliktige gjør, ikke er tilstrekkelig til å få gjerningspersonen til å holde opp, vil det etter omstendighetene kunne oppstå plikt til å forsøke en alternativ handling. Dette gjelder ikke minst i en situasjon hvor det foreligger omsorgsplikt. Den handlepliktige kan altså ikke alltid slå seg til ro med at han har prøvd å motvirke lovbruddet uten å lykkes.»**
- (63) Jeg slutter meg til at den særlige handleplikten for den som har omsorg for et barn, etter omstendighetene kan gi grunnlag for straffansvar også dersom vedkommende gjør noe – men ikke nok – for å hindre overgrep mot barnet. Forholdene kan være slik at det må kreves mer for unngå medvirkningsansvar enn for eksempel bare å si fra om at man misliker handlingen. Det kan også være utilstrekkelig bare å avverge noen få av et større antall overgrep. Også i en slik situasjon kan det etter omstendighetene være grunnlag for å konstatere at vedkommendes passivitet er så vidt fremtredende at han må sies å ha medvirket til gjerningspersonens overgrep mot barnet.
- (64) Det vanskelige spørsmålet er hva – eller hvor mye – som skal til for at den som har omsorg for et barn, kan fri seg fra det strafferettslige medvirkningsansvaret.
- (65) Innledningsvis nevner jeg et par klare utgangspunkter:
- (66) For det første understreker jeg, slik begge fraksjonene var inne på i stemorddommen, at spørsmålet er om det er grunnlag for straffansvar, ikke om vedkommende har utvist omsorgssvikt, se avsnitt 31 og 40 i dommen. Konstateres medvirkning, innebærer det at den medvirkende holdes medansvarlig for gjerningspersonens lovbrudd. Ved straffbare handlinger i nære relasjoner gjelder gjerningspersonens lovbrudd ofte stigmatiserende forhold som mishandling av barn, omfattende vold eller seksuelle overgrep. Også dette maner til varsomhet med å trekke grensene for det strafferettslige medvirkningsansvaret for vidt.
- (67) Videre er det på det rene at det som utgangspunkt ikke kan kreves at den mulige medvirkeren faktisk forhindrer gjerningspersonens lovbrudd. Også dette er begge

fraksjonene i stemordommen enige om, se avsnitt 29 og 38. Når det gjelder alvorlige overgrep mot barn, mener jeg det må ligge i omsorgspersonens handleplikt at han – innenfor det som det er rimelig å kreve av ham – i alle fall gjør noe som er *egnet til* å motvirke lovbruddet. I saken her tiltak som det var rimelig å kreve av A, og som var egnet til å få avsluttet ektefellens alvorlige og kontinuerlige mishandling av barna.

- (68) Det kan vanskelig angis presist hva som skal til for at en omsorgsperson kan fri seg fra medvirkningsansvar for mishandling av barn som vedkommende har omsorg for. Igjen synes begge fraksjonene i stemordommen å være enige om det rettslige utgangspunktet, se avsnitt 40 i mindretallsvotumet, hvor det heter:

«Jeg er også enig med førstvoterende i at det nærmere innholdet av handleplikten må bero på en helhetlig vurdering av den konkrete situasjonen, hvor det vil ha betydelig vekt at det er tale om å beskytte et barn man har omsorgsansvar for.»

- (69) I den totalvurderingen det her gis anvisning på, vil det regelmessig være naturlig i alle fall å vurdere følgende momenter:
- (70) Overgrepenes *alvorlighetsgrad*, herunder omfang og intensitet, vil stå sentralt. Jo alvorligere overgrepene er, jo mer må det kreves for å forsøke å stanse gjerningspersonen.
- (71) Dernest peker jeg på at dersom det er tale om overgrep *over tid*, må det kreves mer fra omsorgspersonens side for å stanse lovbruddene enn ved enkeltstående tilfeller.
- (72) For det tredje fremhever jeg som et viktig moment *hvor utsatt eller sårbart barnet er*. Her vil forhold som barnets alder, utvikling, sosiale situasjon mv. kunne komme inn.
- (73) Videre nevner jeg *styrkeforholdet og relasjonen for øvrig mellom gjerningspersonen og den mulige medvirkeren*. Er det tale om en ressurssterk omsorgsperson som relativt enkelt kan gripe inn mot de overgrep barnet utsettes for, skal det nok i alminnelighet en del til for å fri seg fra straffansvaret. Motsatt kan styrkeforholdet mellom partene og andre omstendigheter gjøre at kravene til aktivitet må dempes. Forholdene kan for eksempel ligge slik an at også den passive omsorgspersonen er utsatt for overgrep og er i en slik tvangssituasjon at det ikke er grunnlag for medvirkningsansvar.
- (74) Etter omstendighetene kan det også være et moment om vedkommende hadde en særlig foranledning til å gripe inn ut fra kunnskap om tidligere overgrep mot barna, jf. avsnitt 31 i stemordommen, hvor det vises til «sakens spesielle forhistorie og de tiltakene som var satt inn overfor hjemmet for å hindre videre mishandling».
- (75) Endelig peker jeg på at det må vurderes hvilke *virkemidler* som står til rådighet for å kunne gripe inn. Her kan en rekke forhold være relevante. Blant annet kan det ha betydning hvilken mulighet vedkommende har for å hindre lovbruddet ved å gripe inn rent fysisk, om det finnes personer i omgangskretsen som kan bistå, og om det ville være naturlig og mulig å be om hjelp fra offentlige institusjoner som skole, helsevesen, barnevern, politi eller andre.

- (76) *Oppsummering av de rettslige vurderingene*
- (77) Den som har omsorgsansvar for barn, kan altså etter omstendighetene holdes strafferettslig ansvarlig som medvirker til gjerningspersonens overgrep. Ansvarer omfatter både ren passivitet og tilfeller hvor vedkommende ikke har gjort nok for å forhindre overgrepet. Det er ikke nødvendig at det lykkes å avverge lovbruddet. Men når det gjelder alvorlige overgrep mot barn, må omsorgspersonen – innenfor det som er rimelig å kreve – i alle fall gjøre noe som er egnet til å motvirke lovbruddet. Hva som kreves, beror på en konkret vurdering av hele situasjonen. I denne vurderingen vil det regelmessig være naturlig blant annet å vurdere de momentene jeg tidligere har gitt anvisning på.
- (78) *Vurdering av saken her*
- (79) Jeg viser til min tidligere gjennomgang av de faktiske forholdene og kan her nøye meg med å løfte frem noen hovedpunkter.
- (80) A var jevnlig vitne til ektefellens omfattende, gjentatte og til dels brutale voldelige overgrep og alvorlige trusler over en periode på to og halv måned overfor barn som var henholdsvis om lag ti, ni og tre og et halvt år gamle. Mishandlingen tok til straks barna kom til Norge, og ble først avsluttet etter den fatale voldsutøvelsen mot C. A hadde et særlig omsorgsansvar for barna, som var spesielt utsatte. De hadde nettopp kommet til et nytt land og til omsorgspersoner som var praktisk talt ukjente for dem. De var uten kjennskap til norsk språk og norske forhold og hadde ingen slektninger eller nærstående her i landet utover de domfelte. A var ikke fysisk eller på annen måte underlegen ektefellen. Lagmannsretten har lagt til grunn at han var avhengig av Bs velvilje fordi han ikke hadde oppholdstillatelse. Men dette berettiget ham ikke til å sette egeninteressen foran hensynet til barna.
- (81) Ut fra det jeg så langt har nevnt, mener jeg A hadde en sterk oppfordring til å gripe inn og gjøre det han kunne, for å stanse Bs omfattende mishandling av barna. Han gjorde da også noe, blant annet ved å forsøke å snakke B til rette, ta barna ut av situasjonen i noen tilfeller, og ved å ta fra henne redskaper hun slo med, og kniven hun truet med. Han advarte henne også om at han kunne komme til å forlate henne om hun ikke stanset mishandlingen. Men dette var åpenbart ikke tilstrekkelig, noe A var klar over, siden volden bare fortsatte selv om han forhindret enkelte tilfeller.
- (82) Lagmannsrettens vurdering av hva A gjorde – og burde gjort – fremkommer særlig i følgende sitat fra dommen:

«Det blir ‘tafatt’ og lite hold i det når han ikke gjorde annet enn å snakke til B og noen ganger gikk mellom eller tok barna ut av situasjonen, men ikke iverksatte andre tiltak. Ved forsøk på å hindre pågående vold, ga han fort opp og satte seg ned og så på, mens volden fortsatte.

...

Han utviste ikke særlig til aktivitet og han skulle gått sterkere inn mot B. Han kunne stoppet henne fysisk i den aktuelle situasjonen. Han hadde flere opplagte og enkle handlingsalternativer. Han kunne bedt om hjelp fra det somaliske miljøet, han kunne oppfordret barna til selv å søke hjelp, f.eks. ved å fortelle om situasjonen på skolen, og ikke minst kunne han benyttet de offentlige instanser han var kjent med og hadde kontakt med, som flyktningetjenesten, frivillighetssentralen og helsesøster.»

- (83) Det må imidlertid også legges vekt på at A selv var i en vanskelig situasjon; blant annet hadde han ikke oppholdstillatelse, han manglet språkferdigheter, og han hadde antakelig begrenset kunnskap om hvilken bistand han kunne få fra offentlige institusjoner.
- (84) Lagmannsretten – som har hørt parter og vitner – konkluderte med at A «har gjort vesentlig mindre enn den passive stemoren i HR-2019-561-A». Grunnlaget for dissensen i den dommen var særlig vurderingen av hva stemoren hadde gjort for å hindre mishandlingen holdt opp mot hva barnet hadde blitt utsatt for, se avsnitt 42. Jeg har ikke grunnlag for å fravike lagmannsrettens vurdering av forskjellen mellom det A foretok seg i saken her, og stemorens aktivitet. Jeg viser til at lagmannsretten hadde fordelene av umiddelbar bevisførsel.
- (85) Jeg er altså enig med lagmannsretten i at det A gjorde, var for lite til at han kan fri seg fra medvirkningsansvaret for så alvorlige handlinger som det her er tale om. Hans tiltak viste seg ikke å være egnet til å stanse Bs mishandling. Og han hadde rimelig mulighet til å gjøre vesentlig mer, jf. de handlingsalternativene lagmannsretten peker på i det jeg nettopp har sitert fra dommen.
- (86) Min konklusjon er etter dette at A er straffansvarlig etter straffeloven § 282, jf. § 15.
- (87) *Er overtredelsen grov, jf. straffeloven § 283?*
- (88) Spørsmålet er her om As medvirkning til overgrepene mot C faller inn under straffeloven § 283. For mishandlingen av guttene omfatter tiltalen bare § 282, ikke § 283. Det har jeg ikke noe å bemerke til. Jeg minner om at A ikke holdes ansvarlig som medvirker til dødsfølgen. Men for øvrig skal alle forholdene trekkes inn i vurderingen. Etter det opplyste kan det ikke legges til grunn at tidligere helsehjelp ville reddet Cs liv.
- (89) Straffeloven § 283 har denne ordlyden:
- «Grov mishandling i nære relasjoner straffes med fengsel inntil 15 år. Ved avgjørelsen av om mishandlingen er grov skal det særlig legges vekt på om den har hatt til følge betydelig skade eller død, og for øvrig**
- a) **dens varighet,**
- b) **om den er utført på en særlig smertefull måte, eller har hatt til følge betydelig smerte, eller**
- c) **om den er begått mot en forsvarsløs person.»**
- (90) Etter mitt syn omfattes det av bokstav a at A lot sin alvorlig skadde stedatter ligge i mer enn to og et halvt døgn uten å skaffe henne hjelp. Lagmannsretten la, som nevnt, til grunn at C ble liggende «i pinsel». Det er mulig dette omfattes av «betydelig smerte» i bokstav b. Men opplysningene er her sparsomme, og jeg tar ikke endelig stilling til dette. C var utvilsomt «forsvarsløs», jf. bokstav c. At momentene i bokstav a og c er oppfylt, er imidlertid verken nødvendig eller tilstrekkelig til at overtredelsen er grov, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 434.

- (91) I tillegg til at i alle fall momentene i bokstav a og c er oppfylt, fremhever jeg også her Cs særlig vanskelige situasjon som nylig ankommet et fremmed land og det som for henne må ha vært nærmest fremmede omsorgspersoner. Jeg legger også her vekt på den omfattende volden hun ble utsatt for før den fatale hendelsen 23. juni 2017, og på As neglisjering av hennes behov for helsehjelp.
- (92) Etter mitt syn er det etter dette ikke tvilsomt at overtredelsen er grov, slik at A rammes av straffeloven § 283, jf. § 15.
- (93) *Straffutmåling*
- (94) I Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 199 gir departementet uttrykk for at straffenivået for vold i nære relasjoner bør skjerpes på samme måte som for voldslovbruddene. Departementet legger videre til grunn at «straffenivået for mishandling i nære relasjoner generelt bør ligge noe over straffenivået for sammenlignbare voldslovbrudd». Dette er fulgt opp i rettspraksis, se senest HR-2019-1675-A avsnitt 73 (Valdres-saken).
- (95) Jeg kan ikke se noen grunn til at lovgiverens understrekning av behovet for vern mot mishandling i nære relasjoner gjennom et skjerpet straffenivå ikke også må tas i betraktning i medvirkningstilfellene. Særlig fremtredende blir dette etter mitt syn når overgrepene begås mot mindreårige, forsvarsløse og utsatte barn som i saken her.
- (96) As unnlattelse av å skaffe C helsehjelp veier tyngst ved straffutmålingen. Han hadde en åpenbar, påtrengende og selvstendig plikt til å skaffe sin stedatter umiddelbar helsehjelp. Likevel lot han henne ligge i to og et halvt døgn i leiligheten mens det var gjester innom ved to anledninger, og mens de andre barna oppholdt seg der. Da han endelig ringte AMK, bidro han til ektefellens forsøk på å bortforklare årsaken til skaden. Han forsøkte også å få guttene til å gi uriktig forklaring.
- (97) Jeg finner noe veiledning ved straffutmålingen i dommen i HR-2017-2282-A avsnitt 28 følgende. Saken gjaldt en far som hadde «filleristet» sin fire uker gamle datter slik at hun fikk varige og omfattende hjerneskader. Han ble også domfelt for overtredelse av straffeloven § 288 fordi han ikke hadde sørget for legehjelp til datteren før det hadde gått 32 timer etter at han hadde skadet henne. Han motsatte seg morens ønske om å ta med barnet til behandling. Først da hun lovet å forklare at det var hun som hadde skadet barnet, gikk han med på å ta barnet til lege. Førstvoterende oppsummerer sitt syn på straffen for dette forholdet slik i avsnitt 33:
- «Ved straffutmålingen her i saken legger jeg vekt på at barnet var sterkt skadet og åpenbart trengte legehjelp, og at barnets mor ønsket å ta med barnet til behandling. Lagmannsretten la vekt på at [barnets far] måtte forstå at rask behandling kunne være avgjørende for barnet, selv om det ikke er bevist at forsinkelsen på 32 timer hadde konsekvenser i så måte. Jeg viser videre til at [barnets far] hadde god tid til å vurdere situasjonen, men likevel satte sine egne interesser foran barnets. Han ga dessuten uriktige opplysninger til legen om skaden, til tross for at han måtte forstå at korrekt informasjon var viktig for at barnet skulle få adekvat behandling.»**
- (98) Straffen for dette forholdet isolert sett utgjorde om lag to års fengsel.
- (99) Saken har likhetstrekk med saken her. Men det er også ulikheter, blant annet knyttet til at det ikke var A som påførte stedatteren skadene, og at han ikke aktivt motsatte seg at hun fikk helsehjelp. På den annen side har lagmannsretten, som allerede nevnt, funnet det

bevist at han burde ha forstått at C kunne dø av skadene. Dette tilsa at han også burde ha forstått at det var viktig å skaffe henne rask helsehjelp. Når han da likevel lot henne bli liggende i lang tid uten helsehjelp, tilsier det etter min mening at straffenivået for denne del av mishandlingen ikke kan settes lavere enn det som ble uttalt om nivået i HR-2017-2282-A. Annen rettspraksis av betydning har jeg ikke funnet. Straffutmålingen i stemorsaken er ikke behandlet i Høyesterett. Jeg kan vanskelig se at lagmannsrettens straffutmåling i den saken kan gi veiledning når Høyesterett nå skal fastsette straffenivået i en sak med et ganske annet og langt alvorligere saksforhold.

- (100) Ved straffutmålingen veier det videre tungt at C ble utsatt for et stort antall kroppskrenkelser, til dels av alvorlig karakter, som A har medvirkeransvar for. Etter mitt syn tilsier As mishandling av C – herunder hans unnlattelse av å skaffe helsehjelp – isolert sett en straff av fengsel i tre år, før jeg ser på momenter som i noen grad taler til As fordel ved den samlede straffutmålingen.
- (101) De to guttene ble utsatt for mange kroppskrenkelser i en situasjon hvor også de var i en utsatt og forsvarsløs posisjon. Medvirkningen til mishandlingen av de to guttene tilsier isolert sett en straff av fengsel i noe under ett år for mishandlingen av hver av dem.
- (102) Ved fastsettelsen av straffen for medvirkningen til kroppskrenkelsene legger jeg noe vekt på at A, som jeg tidligere har fremhevet, nok har vært i en vanskelig situasjon, og at han gjorde en del for å forsøke å avdempe ektefellens voldsbruk. Det var også han som til sist kontaktet AMK. Uten disse omstendighetene mener jeg samlet straff burde vært fengsel i overkant av fire år.
- (103) Samlet straff for As medvirkning til de tre sammenhengende mishandlingsforholdene som pådømmes i konkurrans, bør – når hensyn tas til de sistnevnte omstendighetene – etter mitt syn ligge på fengsel i omkring tre år og seks måneder. Dette er noe strengere enn aktors påstand på fengsel i tre år. Da det under forhandlingene ikke ble reist spørsmål om strengere straff enn dette, er jeg kommet til at straffen bør fastsettes i samsvar med aktors påstand, jf. HR-2019-1922-A avsnitt 59, HR-2019-1643 avsnitt 29 og HR-2017-2415 avsnitt 24 og 25.
- (104) A har vært varetektsfengslet også en periode etter at lagmannsretten avsa dom. Partene er enige om at fradraget for frihetsberøvelse nå utgjør 500 dager.

- (105) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 3 – tre – år.

Til fradrag i straffen kommer 500 – femhundre – dager for frihetsberøvelse.

- (106) Dommer **Noer**: Jeg er i hovedsak enig med førstvoterende, men har kommet til et annet resultat når det gjelder straffutmålingen. Jeg mener straffen for A bør settes til fengsel i to år.
- (107) Som førstvoterende har gjort greie for, er hovedregelen at ingen kan straffes for medvirkning uten at man på en eller annen måte har støttet hovedmannen eller oppfordret ham i hans straffbare forsett. Også den som har en særlig oppfordring til å gripe inn, men

bare har forholdt seg helt passiv, kan straffes for medvirkning. Men den som aktivt har forsøkt å stanse den straffbare handlingen, har hittil ikke blitt dømt for medvirkning.

- (108) Her har det imidlertid skjedd en gradvis utvikling. Høyesteretts dom i stemorsaken, HR-2019-561-A, er et prejudikat for at det i særlige tilfeller er hjemmel for å straffe for medvirkning til mishandling i nære relasjoner, også for den som har prøvd å stoppe mishandlingen.
- (109) Man er imidlertid i randsonen for det straffbare her. Den som forsøker å stanse det straffbare, er både strafferettslig og etisk i en annen kategori enn selve mishandleren. Dette må etter mitt syn klart gjenspeiles i straffen.
- (110) Jeg tilføyer at rettsavklaringen har skjedd gjennom rettspraksis. Dermed har ikke de rettspolitiske konsekvensene av å straffe i slike situasjoner blitt like grundig vurdert som hvis det hadde vært en vanlig lovgivningsprosess. For eksempel vil man i en del saker være helt avhengig av forklaring fra gjerningsmannens nærmeste for å få avdekket mishandling. Hvis de nærmeste risikerer streng straff ved å fortelle om det som har skjedd innenfor husets fire vegger, kan det i verste fall føre til at færre saker blir oppklart.
- (111) En annen side av dette er at barn vil kunne rammes hardt om begge foreldre straffes. De risikerer å miste også den omsorgspersonen som har forsøkt å beskytte dem, så fremt vedkommende ikke har gjort nok og derfor dømmes til fengselsstraff.
- (112) Jeg nevner endelig at en del partnere selv blir utsatt for mishandling i slike saker, men likevel blir i forholdet. De samme grunnene som får en person til å bli i en voldelig relasjon, kan også gjøre det vanskelig å beskytte barn.
- (113) Det er dessuten grunn til å nevne det grunnleggende utgangspunktet om at ingen har plikt til å forklare seg om noe som kan utsette en selv eller ens nærmeste for straff. En straff for å ikke si fra om mishandling i familien står i et visst spenningsforhold til dette. Jeg viser til drøftelsen i stemordommen avsnitt 24 og 25 av straffrihetsregelen i straffeloven § 196 som konkluderer med at også disse hensynene er relevante ved straffbarhetsvurderingen.
- (114) Dette er hensyn som først og fremst har betydning for hvor langt straffansvaret bør strekkes. Men det gjør også at man bør vise noe forsiktighet ved straffutmålingen.
- (115) Vår sak gjelder mishandling av tre små barn som foregikk mens A var til stede. Til tross for at han gjorde forsøk på å stanse mishandlingen og beskrives som snill av barna, er jeg, med utgangspunkt i prejudikatet i stemordommen, enig med førstvoterende i at forholdet er straffbart. Men jeg er altså uenig i straffutmålingen.
- (116) Det alvorligste er at A lot C ligge livstruende skadet i 72 timer før han varslet lege. Det er videre skjerpene at han prøvde å legge skjul på hva som hadde skjedd, og at også han oppfordret de andre barna til ikke å fortelle om dette. Ved sammenligningen med sak HR-2017-2282-A må det tas hensyn til at det ikke var A som hadde skadet barnet, og han forhindret heller ikke barnets mor fra å kontakte lege. Det må dessuten legges vekt på at det var A som til slutt tilkalte helsehjelp til barnet.
- (117) Straffen for denne del av mishandlingen isolert sett må ligge en del lavere enn antydningen om to år i den andre saken.

- (118) Det som ellers taler for en streng straff, er særlig den grove mishandlingen av C. Jeg viser til førstvoterendes beskrivelse, blant annet av hva C hadde av arr og merker på kroppen.
- (119) Jeg er også enig med førstvoterende i at barnas sårbarhet tilsier et særlig ansvar. De tre barna var helt nyankomne til landet, kjente ikke moren sin, kunne ikke språket, var svært små og hadde ingen andre nære omsorgspersoner her.
- (120) På den annen side var A i en vanskelig situasjon. Han kjente ikke barna fra før og var selv ny i Norge. Han kunne ikke norsk og bare litt engelsk. Han manglet dessuten oppholdstillatelse og risikerte ved varsling å bli sendt ut av landet og miste kontakten både med sønnen F og med sitt ufødte barn.
- (121) Det vesentligste er likevel at A forsøkte å forhindre ektefellens mishandling på en rekke ulike måter. Blant annet tok han fra henne redskaper og tok med barna ut, og han truet med å gå fra henne om hun fortsatte.
- (122) Det er dessuten av en viss betydning at det dreier seg om mishandling over en tidsperiode på to og en halv måned. Til sammenligning pågikk mishandlingen i stemorsaken i 16 måneder. Gitt beskrivelsen av det som er funnet bevist i de to sakene, har jeg vanskelig for å se at A gjorde vesentlig mindre for å stanse mishandlingen enn det stemoren gjorde. Lagmannsretten satte her straffen til 237 timer samfunnsstraff, subsidiært fengsel i 8 måneder, jf. HR-2019-561-A avsnitt 11.
- (123) På denne bakgrunn mener jeg tilstrekkelig straff her er fengsel i to år.
- (124) Dommer **Webster:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Noer.
- (125) Dommer **Arntzen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Kallerud.
- (126) Dommer **Matningsdal:** Likeså.
- (127) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 3 – tre – år.

Til fradrag i straffen kommer 500 – femhundre – dager for frihetsberøvelse.